

PRIOPĆENJE

FIRST RELEASE

Molimo korisnike da prilikom uporabe podataka obavezno navedu izvor
Users are kindly requested to mention the data source

GODINA/YEAR XIII

SARAJEVO, 21.10.2019.

BROJ/ NUMBER:9

EKONOMSKE STATISTIKE

ECONOMIC STATISTICS

INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA U BOSNI I HERCEGOVINI

U RUJNU 2019. GODINE

CONSUMER PRICE INDEX IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

IN SEPTEMBER 2019

U rujnu 2019.godine zabilježen rast nivoa cijena.

Cijene proizvoda i usluga koje se koriste za osobnu potrošnju u Bosni i Hercegovini mjerene indeksom potrošačkih cijena, u rujnu 2019. godine u odnosu na prethodni mjesec, u prosjeku su zabilježile rast za 0,5%.

Više cijene u odjeljcima Hrana i bezalkoholna pića, Alkoholna pića i duhan, Odjeća i obuća, Stanovanje i režijski troškovi, Namještaj i kućanski uređaji, Zdravstvo, Prijevoz, Restorani i hoteli te Ostala dobra i usluge.

Promatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u rujnu 2019. u odnosu na prethodni mjesec, u prosjeku je zabilježen rast cijena u odjeljcima Hrana i bezalkoholna pića za 0,4%, Alkoholna pića i duhan za 0,1%, Odjeća i obuća za 4,2%, Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti za 0,3%, Namještaj i kućanski uređaji za 0,4%, Zdravstvo za 0,2%, Prijevoz za 0,3%, Restorani i hoteli za 0,3% te Ostala dobra i usluge za 0,5%.

Niže cijene u odjeljcima Rekreacije i kulture te Obrazovanja.

Promatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u rujnu 2019.godine u odnosu na prethodni mjesec, u prosjeku je pad razine cijena zabilježen u odjeljcima Rekreacije i kulture za 0,6% te Obrazovanja za 0,1%.

In September 2019, on average, price levels increased.

By divisions of COICOP classification in September 2019 compared to previous month, price levels increased by 0,5%.

Higher prices in divisions of Food and non-alcoholic beverages, Alcoholic drinks and Tobacco, Clothing and footwear, Housing and utilities, Furniture and furnishing, Health, Transport, Restaurants and Hotels and Other goods and services.

By divisions of COICOP classification, in September of 2019 as compared to the previous month, the price index increased in divisions of Food and non-alcoholic beverages by 0,4%, Alcoholic drinks and Tobacco by 0,1%, Clothing and footwear by 4,2%, Housing and utilities by 0,3%, Furniture and furnishing by 0,4%, Health by 0,2%, Transport by 0,3%, Restaurants and hotels by 0,3% and Other goods and services by 0,5%.

Lower prices in divisions of Recreation and Culture and Education.

By divisions of COICOP classification in September 2019 compared to previous month, the price index decreased in divisions of Recreation and Culture by 0,6% and Education by 0,1%.

Na godišnjoj razini u prosjeku zabilježen rast razine cijena od 0,3%.

Razina cijena u rujnu 2019.godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine viša je za 0,3%.

Prosječni rast cijena zabilježen je u odjeljcima Hrana i bezalkoholni napici za 0,7%, Alkoholna pića i duhan za 6,0%, Stanovanje i režijski izdaci za 1,9%, Zdravstvo za 0,5%, Rekreacija i kultura za 1,2%, Obrazovanje za 0,5%, Restorani i hoteli za 1,2% te Ostala dobra i usluge za 0,7%.

Prosječni pad cijena je zabilježen u odjeljcima Odjeća i obuća za 10,0%, Namještaj, kućanski uređaji i redovito održavanje doma za 0,1%, Prijevoz za 0,4% te Komunikacije za 0,5%.

On annual level, on average, price levels increased by 0,3%.

The price level in September 2019 as compared to the same month of the previous year increased by 0,3%.

The average increase of prices was recorded in divisions of Food and non-alcoholic beverages by 0,7%, Alcoholic beverages and tobacco by 6,0%, Housing, water, electricity, gas and other fuels by 1,9%, Health by 0,5%, Recreation and Culture by 1,2%, Education by 0,5%, Restaurants and hotels by 1,2% and Other goods and services by 0,7%.

The decrease of prices on average was recorded in divisions of Clothing and footwear by 10,0%, Furniture and furnishing by 0,1%, Transport by 0,4% and Communications by 0,5%.

Indeks potrošačkih cijena prema klasifikaciji COICOP u rujnu 2019. godine
The Consumer Price Index by COICOP classification in September 2019

COICOP	Odjeljak	IX2019 VIII2019	IX 2019 IX 2018	IX 2019 XII2018	I-IX 2019 I- IX 2018	IX 2019 Ø2018	IX 2019 Ø2015	Division	COICOP
00	Ukupan indeks	100.5	100.3	99.6	100.7	100.1	100.7	Total Index	00
01	Hrana i bezalkoholna pića	100.4	100.7	101.0	101.0	100.0	100.6	Food and non-alcoholic beverages	01
01.1	Hrana	100.5	100.8	101.1	101.2	100.1	100.3	Food	01.1
01.2	Bezalkoholna pića	100.0	99.7	100.1	99.3	99.7	102.8	Non-alcoholic beverages	01.2
02	Alkoholna pića i duhan	100.1	106.0	105.8	104.8	106.2	125.2	Alcoholic beverages and tobacco	02
02.1	Alkoholna pića	100.3	101.6	100.7	100.5	101.3	100.1	Alcoholic drinks	02.1
02.2	Duhan	100.0	107.3	107.3	106.0	107.6	134.4	Tobacco	02.2
03	Odjeća i obuća	104.2	90.0	90.4	89.3	88.4	65.5	Clothing and footwear	03
03.1	Odjeća	105.0	90.5	91.2	89.8	89.7	66.8	Clothing	03.1
03.2	Obuća	102.2	88.6	88.6	88.2	85.6	62.5	Footwear	03.2
04	Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti	100.3	101.9	96.3	102.8	100.4	104.6	Housing, water, electricity, gas and other fuels	04
04.1	Najamnina	100.0	103.7	100.9	103.3	103.3	114.4	Actual rentals for housing	04.1
04.3	Održavanje i popravka stana	99.6	99.7	99.6	100.6	100.0	100.8	Maintenance and repair of the dwelling	04.3
04.4	Vodoopskrba i različite komunalne usluge	100.3	102.6	102.6	101.7	102.9	104.6	Water supply and miscellaneous	04.4
04.5	Električna energija, plin i drugi energenti	100.3	101.7	94.7	103.1	99.8	104.1	Electricity, gas and other fuels	04.5
05	Namještaj, kućanski uređaji i redovito održavanje kuće	100.4	99.9	100.0	99.6	99.7	96.6	Furnishings, household equipment and routine maintenance of	05
05.1	Namještaj, pokućstvo, tepisi i ostale podne prostirke	100.4	100.7	100.8	100.4	100.8	98.5	Furniture and furnishings, carpets and other floor	05.1
05.2	Tekstilni proizvodi za kuću	99.2	98.2	98.7	98.4	97.9	93.0	Household textiles	05.2
05.3	Kućanski uređaji	100.0	99.0	99.1	98.5	98.4	94.0	Household	05.3
05.4	Stakleno i stolno posuđe	100.4	99.7	100.2	99.1	99.5	91.9	Glassware, tableware and household	05.4
05.5	Alat i oprema za kuću i vrt	100.0	100.7	100.6	100.5	100.6	100.0	Tools and equipment for	05.5
05.6	Dobra i usluge za redovito održavanje kuće	100.5	99.7	99.7	99.4	99.4	96.0	Goods and services for routine	05.6
06	Zdravstvo	100.2	100.5	100.4	101.4	101.4	105.0	Health	06
06.1	Medicinski proizvodi, pomagala i oprema	100.4	100.9	100.7	102.4	102.3	108.9	Medical products, appliances and equipment	06.1
06.2	Zdravstvene usluge, osim bolničkih	100.0	99.9	99.9	99.9	99.9	98.7	Out-patient services	06.2
06.3	Bolničke usluge	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	105.3	Hospital services	06.3
07	Prijevoz	100.3	99.6	99.4	101.9	101.3	108.8	Transport	07
07.1	Kupovina vozila	100.4	98.2	98.1	97.7	98.0	96.2	Purchase of vehicles	07.1
07.2	Uporaba prijevoznih sredstava	100.3	99.4	99.3	102.4	101.5	110.9	Operation of personal transport	07.2
07.3	Usluge prijevoza	100.6	102.8	102.0	102.7	103.4	108.5	Transport services	07.3

COICOP	Odjeljak	IX2019 VIII2019	IX 2019 IX 2018	IX 2019 XII2018	I-IX 2019 I- IX 2018	IX 2019 Ø2018	IX 2019 Ø2015	Division	COICOP
08	Komunikacije	100.0	99.5	99.7	99.3	99.4	96.3	Communication	08
08.1	Poštanske usluge	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	Postal services	08.1
08.2	Telefonska i telefaks oprema	100.3	90.9	94.5	88.1	88.1	70.2	Telephone and telefax equipment	08.2
08.3	Telefonske i telefaks usluge	100.0	100.0	100.0	100.1	100.2	98.4	Telephone and telefax services	08.3
09	Rekreacija i kultura	99.4	101.2	101.6	101.1	101.8	105.5	Recreation and culture	09
09.1	Audiovizuelna, foto i informatička oprema	98.8	93.1	94.5	93.8	91.7	79.3	Audio-visual, photo and information processing	09.1
09.2	Ostala trajna dobra za rekreaciju i kulture	100.0	101.7	100.6	101.0	101.2	103.5	Other major durables for recreation and culture	09.2
09.3	Ostali predmeti i oprema za rekreaciju, vrt i kućni ljubimci	100.1	99.0	98.6	98.5	98.5	95.5	Other recreational items and equipment, gardens and pets	09.3
09.4	Usluge rekreacije i kulture	100.2	102.5	102.5	103.4	104.2	113.4	Recreational and cultural services	09.4
09.5	Novine, knjige i pisaci pribor	100.7	101.6	101.5	101.6	102.1	105.0	Newspapers, books and stationery	09.5
09.6	Paket aranžmani	87.9	102.8	110.6	98.4	102.3	114.2	Package	09.6
10	Obrazovanje	99.9	100.5	100.1	100.6	100.5	101.9	Education	10
10.1	Predškolsko i osnovno obrazovanje	100.7	102.0	101.7	103.1	103.4	108.2	Pre-primary and primary education	10.1
10.2	Srednjoškolsko obrazovanje	98.8	99.4	98.8	100.0	98.9	98.5	Secondary education	10.2
10.4	Univerzitetsko obrazovanje	100.0	100.4	100.0	100.4	100.3	101.3	High school and university education	10.4
10.5	Obrazovanje nedefinirano po razini	99.6	100.3	100.3	99.1	99.4	103.1	Education not definable by level	10.5
11	Restorani i hoteli	100.3	101.2	101.1	100.7	101.3	102.4	Restaurants and hotels	11
11.1	Usluge ishrane	100.3	101.2	101.0	100.7	101.3	102.9	Catering services	11.1
11.2	Usluge smještaja	100.0	101.2	101.2	101.2	101.2	99.1	Accommodation services	11.2
12	Ostala dobra i usluge	100.5	100.7	100.6	99.4	99.9	98.7	Other goods and services	12
12.1	Osobna njega	100.8	101.4	101.1	100.2	100.7	98.6	Personal care	12.1
12.3	Osobni predmeti druge namjene	100.6	96.4	97.4	95.5	95.7	90.4	Personal effects n.e.c.	12.3
12.5	Osiguranje	100.0	100.0	100.0	97.8	98.3	97.6	Insurance	12.5
12.6	Financijske usluge	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	107.3	Financial services	12.6
12.7	Ostale usluge	100.0	100.1	100.1	100.1	100.1	101.4	Other services n.e.c.	12.7

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Definicija indeksa potrošačkih cijena

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje kućanstva kupuju radi zadovoljenja svojih osobnih potreba na ekonomskom teritoriju Bosne i Hercegovine.

Namjena

Svrha prikupljanja potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini je dobijanje mjere inflacije u zemlji, entitetima i Distriktu Brčko. Pored toga indeks potrošačkih cijena se koristi i za usklađivanje plaća i zarada sukladno kolektivnim ugovorima, te mirovina i socijalnih davanja. Također se koristi i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama, omogućuje upoređivanje stope inflacije s drugim zemljama, omogućuje upoređivanje kretanja cijena unutar zemlje između pojedinih regiona i služi kao temelj za deflacioniranje pojedinih makroekonomskih agregata u statistici nacionalnih računa i u druge svrhe.

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini izračunava se na temelju reprezentativne liste proizvoda koju u 2019. godini čini 616 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 21000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta na dvanaest geografskih lokacija.

Obuhvat indeksa

Geografski obuhvat. Cijene se prikupljaju na dvanaest lokacija (gradova) u zemlji (Banja Luka, Bihać, Bijeljina, Brčko, Doboj, Istočno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) odabranih prema kriteriju broja stanovnika i njihovoj ulozi u geografskom području kojem pripadaju.

Obuhvat proizvoda. Obuhvaćeni su najvažniji proizvodi i usluge koje kupuje stanovništvo radi finalne potrošnje. Obuhvat dobara i usluga redovito se revidira kako bi se očuvala reprezentativnost liste proizvoda s obzirom na ukuse potrošača i njihove navike u pogledu kupovine.

NOTES OF METHODOLOGY

Defintion of Consumer Price Index

Consumer Price Index represents a measure of average prices (goods and services) which consumers buy for their personal needs.

Purpose

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is used as a measure of inflation in state, entites and District Brcko. It can be used as an indicator of values with index clauses, it also serves as a deflator of final consumer purchasing power and it is also used in inflation comaprison among other regions. CPI can serve as a deflator of National accounts data and other purposes.

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is caluculated on the basis of the resrepresentative list of products that in year 2019 consisting of 616 different items. Each month over 21 000 prices are being collected in accordance with defined sample of outlets and 12 geographical locations.

Scope of the index

Geographic coverage. The prices are being collected in 12 geographic locations (towns) in country (Banja Luka, Bihac, Bijeljina, Brcko, Doboj, Istocno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) chosen by the criterion of their weight in terms of population and their role with respect to the geographical areas that they belong to.

Product coverage. All relevant goods and services bought by the reference population for the purpose of final consumption are included in the index. The coverage of goods and services is reviwed regularly in order to ensure the representativnes of the basket with respect to the consumer tastes and purchasing practices.

Snimanje cijena

Sve cijene se prikupljaju lokalno na način da snimatelji od entitetskih Zavoda za statistiku i Agencije za statistiku BiH dobijaju jasne specifikacije naziva proizvoda i njegove COICOP šifre te jedinice mjere koje trebaju promatrati na terenu. Snimatelji na temelju tih informacija samostalno biraju konkretan proizvod čiju će cijenu snimati na određenom prodajnom mjestu. Snimatelj mora izabrati konkretni proizvod sukladno kriterijem najprodavanijeg proizvoda na datom prodajnom mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih proizvoda, te kako bi se moglo pratiti koje proizvode snimatelji promatraju na terenu oni u upitnik unose i unaprijed definiran skup dodatnih karakteristika proizvoda i informacije o eventualnim zamjenama proizvoda ukoliko ih bude. Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dva razdoblja, ali ne i poređenje prosječne cijene između različitih geografskih lokacija.

Za potrebe indeksa potrošačkih cijena snimanje cijena se vrši sljedećih dana u mjesecu:

- za poljoprivredne proizvode koji se prodaju na tržnicama cijene se prikupljaju dva puta mjesečno i to u prvom i trećem tjednu u mjesecu;
- za sve ostale proizvode cijene se sukladno važećim Europskim regulativama prikupljaju jedanput mjesečno (između 1. i 21. u mjesecu) s tim da se nužno održava isti interval između prikupljanja.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračun indeksa potrošačkih cijena su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji kućanstava na domaćem teritoriju. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderirani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom kućanstava i na podacima o broju stanovnika.

Temeljni izvor podataka za izradu pondera za obračun indeksa potrošačkih cijena je Anketa o potrošnji kućanstava. Za izračun indeksa potrošačkih cijena od siječnja 2018. godine primjenjuju se ponderi koji se baziraju na podacima iz Ankete o potrošnji kućanstava za 2015. godinu. Ponderi se svake godine korigiraju s kretanjem cijena u prethodnoj godini.

Price collection

All the prices are being collected by the personnel of the statistical institutions in both entities and BHAS. The price collectors receive a clear specifications of the item name, it's COICOP code and unit of measurement that they should collect in specific outlet. They choose a concrete item for price collecting in specific outlet, in accordance with the criterion of the most sold products in that outlet. In order to be sure that the collector is collecting prices for exactly the same items each month, the form for the price collecting also includes the informations on detailed product description in terms of brands, variety and quantity. as well as the informations on possible replacements of items. All of this allows us the monitor the exact price change in two different periods, but not the comparison of average prices between different geographical locations.

For the purposes of CPI calculations the price collection is scheduled as follows:

- *for agricultural products sold on green markets the prices are being collected twice a month, in the first and third week of a month;*
- *for other items the prices, in accordance with European Regulative, are being collected once a month (on the 1 and 21 of the month) with the obligation of maintaining the interval of price collection.*

Weights

Weights used for calculating the CPI reflect relative importance of the sampled goods or services in the total consumption of resident households within the domestic territory. They are used for elementary indices calculations as the weighted averages. They are based on the data linked to the household final consumption and population.

The most important data source for calculating the weights used in the consumer price indices are the Household Budget Survey. Since January 2018 the compilation of the CPI has been based on the weights derived from household expenditures from the Household Budget Survey 2015 updated every year according to price movement recorded in a previous year.

Klasifikacija

Za klasificiranje proizvoda iz statistike potrošačkih cijena upotrebljava se Klasifikacija osobne potrošnje prema namjeni (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) koja dijeli izdatke na dvanaest osnovnih odjeljaka proizvoda i usluga za koje se izračunavaju indeksi.

Agregiranje

Izračun indeksa potrošačkih cijena počinje izračunom elementarnih indeksa (indeksa proizvoda) i indeksa reprezentativnih stavki na razini gradova. Pri tome se kao mjera srednje vrijednosti koristi geometrijska sredina. Agregirani indeksi se nakon toga izračunavaju korištenjem Laspeyres-ove formule za ponderiranu aritmetičku sredinu, počevši od indeksa reprezentativnih stavki na razini entiteta sve do općeg indeksa za Bosnu i Hercegovinu. Referentna baza za izračun indeksa je 2015. godina.

Ostale definicije

Proizvod: bilo koji proizvod ili usluga za osobnu potrošnju koji se mogu kupiti. Skupni naziv za proizvode i usluge.

Reprezentativna stavka: proizvod na najnižoj razini agregacije, odnosno proizvod u prodajnom mjestu na jednoj geografskoj lokaciji za koji se može procijeniti ponder.

Stopa promjene: stopa promjene u specifičnom referentnom razdoblju u poređenju sa vrijednošću sa početka tog razdoblja ili iz konkretno definiranog ranijeg razdoblja.

Classification

The classification of products used in the CPI is based on the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). The COICOP divides consumer expenditures into twelve different divisions of consumer goods and services.

Aggregation

Consumer Price Index calculation begins with the computation of elementary aggregate indices (items indices) and representative position at the level of towns. Elementary aggregate indices are calculated by using Laspeyres formula for weighted arithmetic mean starting from the level of representative positions indices at the level of entities to the overall index at the level of Bosnia and Herzegovina. Reference base year for index calculation is 2015.

Other definitions

Products: any consumer goods or services that can be purchased. a term covering both goods and services.

Representative position: lowest level of product aggregation. i.e. item in an outlet in a geographic location with a weight.

Rate of change: rate of change of prices in a specific reference period compared with the value from the beginning of that period or from specifically defined earlier period or in a specific period of time.

Izdaje i tiska Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26
Published and printed by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Telefon/Phone: +387 (33) 911 911 · Telefaks/Telefax: +387 (33) 220 622
Elektronička pošta/E-mail : bhas@bhas.gov.ba · Internetska stranica/Web site: <http://www.bhas.gov.ba>

Odgovara: ravnatelj dr.sc. Velimir Jukić
Person responsible: PhD Velimir Jukić, PhD Director

Priopćenje priredili: Rubina Ligata i Gorčin Stojanović
Prepared by: Mrs. Rubina Ligata and Mr. Gorčin Stojanović

Podaci iz ovog priopćenja objavljuju se i na internet.
First Release data are also published on the Internet
